

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The version of the following full text has not yet been defined or was untraceable and may differ from the publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/45978>

Please be advised that this information was generated on 2020-09-18 and may be subject to change.

Aanslagen Londen tonen gelijk van Bush niet aan

President Bush gebruikt de aanslagen in Londen om zijn beleid te legitimeren. Maar terrorisme bestrijd je door oorzaken aan te pakken.

Leon Wecke

De recente aanslagen in Londen, waarbij 56 doden vielen, worden door de Amerikaanse president Bush gebruikt om de juistheid van zijn antiterrorbeleid aan te tonen. Hij heeft er wat dat betreft als enige profijt van. Hij staat er slecht voor in recente opiniepeilingen. In de VS ziet inmiddels een meerderheid van de bevolking geen heil meer in de Irak-oorlog en zelfs in zijn eigen Republikeinse partij wordt het gemor steeds meer hoorbaar.

En toch is de oorlog tegen het terrorisme de belangrijkste rechtvaardiging van de Amerikaanse buitenlandse politiek, een politiek die in bijna alle landen steun en begrip van de grote meerderheden van de volkeren ontbeert. Die politiek is immers al lang niet meer te duiden als een vorm van zelfverdediging, maar eerder als een eenzijdige behartiging van Amerikaanse belangen met als rechtvaardiging de grote terroristische vijand.

Aanslagen in Europa stellen de president in staat en dat blijkt ook uit zijn reacties op de aanslagen in Londen tot het nog meer aanscherpen van de alles overheersende terroristische bedreiging. Zolang er geen grote aanslagen in de Verenigde Staten zelf gepleegd worden zal Bush kunnen wijzen op het functioneren van zijn antiterrorbeleid en tegelijk op het grote gevaar dat het terrorisme inhoudt. Nu behoeft het geen betoog dat terrorisme een groot gevaar is, al dient wel onderscheid gemaakt te worden tussen de diverse terroristische groepen, die, verschillend naar inspiratie, methode en doelstelling, opereren.

Dat terroristische aanslagen in Europa voor de Europeanen een andere betekenis en functie hebben dan voor Bush is welhaast vanzelfsprekend. De Europese landen behoeven het terrorisme niet in die mate als legitimatie voor hun beleid te gebruiken als president Bush doet. Voor Bush is de war on terror de enig mogelijke rechtvaardiging van zijn steeds meer ter discussie gesteld beleid. Voor de Europese regeringen geldt vooral het feitelijk gevaar van aanslagen. En hoewel tal van terroristische beweegredenen en doelstellingen genoemd kunnen worden variërend van het vestigen van een wereldkalifaat tot het afrekenen met corrupte en door het Westen ondersteunde dictatoriale regeringen in moslimlanden blijft ook de bestraffing voor betrokkenheid bij de in aanvang illegale Irak-oorlog een factor van belang. Overigens, het profiel van de laatste grote aanslagen laat zien dat van de 22 laatste aanslagen er 'slechts' drie in het Westen plaatsvonden, en de rest in de eigen thuislanden van de terroristen. Dit neemt dat niet weg dat de bondgenoten van de VS voor aanslagen in aanmerking blijven komen en des te meer waar de antiterrormaatregelen nog voldoende gaten openlaten voor aanslagen op met name soft targets als bussen en metro's op grote groepen onschuldige burgers. Een bijkomend probleem is de paradoxale situatie dat het

opvoeren van antiterreurmaatregelen in veel gevallen angst en vrees onder de bevolking vergroot, hetgeen juiste en doelstelling van bepaalde

terroristen is. Voor Europese regeringen is het terrorisme een zorg, maar vervult het niet een wezenlijke functie met betrekking tot het rechtvaardigen van het buitenlands beleid, behalve dan van de eigen antiterreurmaatregelen.

Ook voor de wereldgemeenschap in zijn geheel zijn geen positieve aspecten aan het terrorisme te ontdekken, in tegendeel. Een effect van de overheersende aandacht voor terreur is dat de veel grotere gevaren, die de mensheid bedreigen, in de schaduw van de terroristische dreiging worden gesteld. Honger, ziekte, armoede en milieuvervuiling kosten vele miljoenen doden per jaar. Daarbij vergeleken is het aantal slachtoffers van terrorisme 'peanuts'. En het zijn juist die bedreigingen die mede een voedingsbodem leggen waarop minstens sympathie voor geweld tegen het als schuldig geachte Westen kan gedijen. De laatste G8-conferentie heeft arme landen wat hoop gegeven, maar de discriminatie, achterstelling van ontwikkelingslanden en bevoorrechtiging van kwalijke regimes is er niet wezenlijk door aangetast. Het antwoord op terrorisme moet vooral gezocht worden in het uiteindelijk aanpakken van de feitelijke oorzaken en in dat licht bezien is verwezenlijking van wat meer politieke en sociale rechtvaardigheid in de wereld een belangrijker antiterreurmaatregel dan het aantasten van de eigen privacy of het ondermijnen van de eigen nationaal en internationaal-rechtelijk gegarandeerde vrijheden.

Natuurlijk dienen ook de potentiële uitvoerders en de begeleidende breinen met alle wettige middelen te worden aangepakt en is het van de zotte dat nog steeds gesproken moet worden over betere samenwerking tussen nationale en buitenlandse inlichtingendiensten. Vanzelfsprekend zullen gezaghebbende geestelijke leiders aangesproken moeten worden om een eind te maken aan de activiteiten van enkele onverantwoorde collega's die met valse interpretaties van teksten uit heilige boeken bepaalde elementen een rechtvaardiging voor hun daden aanreiken. Alhoewel, dat laatste kan pas echt succes hebben als duidelijk kan worden gemaakt dat het ook het Westen, te beginnen met Europa, daadwerkelijk ernst is de voedingsbodem voor terrorisme weg te nemen.

Vooralsnog zullen we met incidentele aanslagen moeten leven en tegelijk niet in de val trappen door ondermijning van de eigen democratie datgene te bewerkstelligen wat kennelijk het doel is van sommige terroristische groepen.

Leon Wecke is als polemoloog verbonden aan de RU te Nijmegen.